

KS. ANDRZEJ KULIBERDA

DUSZPASTERSKIE ZNACZENIE CHRZTU W DUCHU ŚWIĘTYM

Papież Paweł VI określił Katolicką Odnowę Charyzmatyczną jako szansę odnowy dla całego Kościoła i świata¹. W Katolickiej Odnowie Charyzmatycznej duchowa odnowa, a także otwarcie się na charyzmaty łączy się nieodzownie z doświadczeniem, które przyjęło się nazywać chrztem w Duchu Świętym. Doświadczenie chrztu w Duchu Świętym jest tak zasadnicze dla odnowy charyzmatycznej, że należy je uznać za jej decydujący czynnik sprawczy².

Przy czym, według kard. L. J. Suenensa traktowanie Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej jako jednego z ruchów jest niezrozumieniem jej natury. Jest ona działaniem Ducha Świętego przeznaczonym dla całego Kościoła po to, aby odnowić każdą płaszczyznę jego życia. Sedno zaś Odnowy Charyzmatycznej - chrzest w Duchu Świętym - jest ożywiającą łaską Pięćdziesiątnicy przeznaczaną dla wszystkich chrześcijan³.

Chrzest w Duchu Świętym jest przedmiotem subtelnych i złożonych dyskusji egzegetycznych i teologicznych⁴. Szczególne kontrowersje budzi już sam termin „chrzest w Duchu Świętym”, który co prawda czerpie uprąmowanie z Pisma Świętego⁵, ale nie jest pozbawiony niebezpiecznej dwuznaczności⁶. Podstawowa bowiem wątpliwość związana z wyrażeniem „chrzest w Duchu Świętym” sprowadza się do pytania o możliwość mówie-

¹ Paweł VI, *Odnowa duchową szansą dla Kościoła i świata. Przemówienie do uczestników III Międzynarodowego Kongresu Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej* wygłoszone w dniu 19.05. 1975, *ŻM* 25:1975 nr 8, s. 57-58.

² E. D. O'Connor, *Ruch charyzmatyczny w Kościele katolickim*, Warszawa 1984, s. 133.

³ L. J. Suenens, *Dar dla Kościoła*, „Zeszyty Odnowy w Duchu Świętym” 1997 nr 16, s. 74.

⁴ R. Laurentin, *Nieznany Duch Święty*, Kraków 1998, s. 259.

⁵ O'Connor, *op. cit.*, s. 133; Na temat chrztu w Duchu Świętym w świetle Biblii zob. M. Bigiel, *Jezus chrzci Duchem Świętym*, Łódź 1997, s. 72-118; Y. Congar, *Wierzę w Ducha Świętego*, t. 2, Warszawa 1995, s. 227-236; J. Kudasiewicz, *Odkrywanie Ducha Świętego. Medytacje biblijne*. Kielce 1998 s. 371-383; F. A. Sullivan, *Charyzmaty i odnowa charyzmatyczna*, Warszawa 1992, s. 55-61; K. McDonnell i G. T. Montague, *Inicjacja chrześcijańska a chrzest w Duchu Świętym*, Kraków 1997, s. 15-100.

⁶ Kard. J. L. Suenens, *Gemeinschaft im Geist. Charismatische Erneuerung und ökumenische Bewegung*, Salzburg 1979, s. 68. Cyt. za D. Tomczyk, „Doświadczenie Ducha” a „chrzest Duchem” w odnowie charyzmatycznej, *CTh* 54: 1984 f. 4, s. 51.

nia o jakimkolwiek innym chrzcie poza jedynym sakramentalnym chrztem chrześcijańskim⁷? W związku z tą kontrowersją, niektórzy zamiast sformułowania chrzest w Duchu Świętym, uważają za właściwsze mówić o modlitwie o wylanie Ducha Świętego lub o odnowieniu w Duchu Świętym⁸.

Problem nie dotyczy jednak samego terminu „chrzest w Duchu Świętym”. Zastanawiająca jest sama praktyka chrztu w Duchu Świętym i związane z nim doświadczenie przyścia Ducha Świętego. Niezależnie bowiem od tego, czy będziemy mówili o chrzcie w Duchu Świętym, czy też o wylaniu Ducha Świętego lub odnowieniu w Duchu Świętym zawsze będzie chodziło o tę samą rzeczywistość – szczególną interwencję Ducha Świętego, która posiada pewne charakterystyczne cechy.

1. Biblijne podstawy chrztu w Duchu Świętym

Chrzest w Duchu Świętym, praktykowany w ramach szeroko pojętego nurtu Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej, ma solidne podstawy biblijne (zob. Mt 3, 11-12; Mk 1, 7-8; Łk 3, 16; J 1, 33; Dz 1, 5; 11, 16; 1 Kor 12, 13)⁹. Szczególnie Dzieje Apostolskie są świadectwem na to, jak Kościół apostołski pojmował „chrzest w Duchu Świętym”. Oznaczał on specjalne „zesłanie” lub „zlanie” daru Ducha Świętego (Dz 2, 39; 10, 45). Znaczenie to zawarte jest w greckim czasowniku *baptidzo*, który znaczy „zanurzyć”, „zlać”. Dlatego zdanie „Zostaniecie ochrzczeni Duchem Świętym” (Dz 1, 5; zob. 11, 16) można by dosłownie tłumaczyć „Zostaniecie zanurzeni w Duchu Świętym” i oznacza obdarowanie Duchem Świętym. Tak więc wyrażenie, że Jezus chrzci Duchem Świętym (lub w Duchu Świętym) jest przenośnią biblijną, która oznacza, że posyła On, daje lub wylewa Ducha Świętego¹⁰.

Biblijne opisy „chrztu w Duchu Świętym” mówią również o osobistym doświadczeniu i przeżyciu tych, którzy go dostąpili. W dniu Pięćdziesiątnicy na to pneumatyczne doświadczenie wskazuje św. Piotr mówiąc do świadków tego wydarzenia: „Jak to sami widzicie i słyszycie” (Dz 2, 34). Podobnie było w domu Korneliusza, gdzie obdarowani Duchem Świętym mówili językami i wielbili Boga (Dz 10, 42), co stało się widocznym znakiem dla wiernych pochodzenia żydowskiego, że poganie również otrzymali Ducha Świętego (Dz 10, 45). Nie inaczej było w Efezie, kiedy po włożeniu przez św. Pawła rąk na uczniów, zstąpił na nich Duch Święty i natychmiast mówili językami i prorokowali (Dz 19, 6).

⁷ Laurentin, jw., s. 259.

⁸ Congar, jw., s. 239; Por. Tomczyk, jw., s. 64-65.

⁹ Kudasiewicz, jw., s. 371.

¹⁰ Tamże s. 379.

2. Charakterystyka doświadczenia chrztu w Duchu Świętym

Z doświadczeń tych, którzy mieszczą się w szerokim nurcie Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej wynika, że chrzest w Duchu Świętym przybiera różne formy, a działanie jego bywa rozmaite, w zależności od osoby¹¹. W swojej istocie praktyka tzw. chrztu w Duchu Świętym nie ma charakteru sakramentalnego¹² i jest modlitwą wstawienniczą o chrzest w Duchu Świętym czy jak inni wolą nazywać modlitwą o nowe wylanie Ducha Świętego¹³. Jest to modlitwa wiary, której skuteczność gwarantowana jest słowami Jezusa (zob. Łk 11, 13)¹⁴. Ponieważ jednak modlitwa ta nie ma charakteru sakramentalnego, jej skutek jest uwarunkowany dyspozycją wewnętrzną osoby, nad którą jest prowadzona modlitwa, oraz wiarą tych, którzy się modlą, a także niczym nie skrepowaną wolą Bożą¹⁵. Ostatecznie tym, który chrzci w Duchu Świętym jest sam Bóg¹⁶.

Modlitwie o nowe zstąpienie Ducha Świętego z reguły towarzyszy gest nałożenia rąk, a także charyzmatyczne przejawy obecności Ducha Świętego, jakimi są glossolalia i odpoczynek w Duchu Świętym¹⁷. Elementy współcześnie łączone z praktyką modlitwy o chrzest w Duchu Świętym, jakimi są zewnętrzny znak modlitwy o zstąpienie Ducha Świętego w postaci gestu nałożenia rąk oraz oczekiwanie, że ujawnią się charyzmaty, znajdują potwierdzenie w praktyce Kościoła pierwotnego, gdzie chrzest w Duchu Świętym przynależał do całości inicjacji chrześcijańskiej¹⁸.

Nałożenie rąk jest pierwotnym gestem chrześcijańskim, praktykowanym przez Chrystusa i apostołów, często opisywanym w Dziejach Apostolskich. Gest ten przyzywa przyjscia Ducha Świętego, przy okazji wyświęcania na urzędy (1 Tym 4, 14; 2 Tym 1, 6; Dz 6, 6), wysyłania na misje (Dz 13, 3), uzdrawiania (Mk 6, 5; 7, 32; 8, 23-25; Dz 9, 12 i 17; 28, 8-10) i otrzymania Ducha Świętego (Dz 8, 17-19; 19, 6). Jest więc jak najbardziej właściwy w celu upraszania nawrócenia i żywego urzeczywistnienia się chrztu świętego¹⁹. W przypadku modlitwy o chrzest w Duchu Świętym nałożenie rąk jest gestem modlitewnym, który może wykonywać każdy człowiek²⁰. Jest wyrazem braterstwa w modlitwie i jedności duchowej we wspólnocie²¹. Nie

¹¹ O'Connor, jw., s. 135.

¹² Laurentin, jw., s. 260.

¹³ Zob. Sullivan, jw., s. 65

¹⁴ Bigiel, jw., s. 68.

¹⁵ O'Connor, jw., s. 139.

¹⁶ Sullivan, jw., s. 64.

¹⁷ Zob. Laurentin, jw., s. 263-271.

¹⁸ McDonnell i Montague, jw., s. 424.

¹⁹ Laurentin, jw., s. 264.

²⁰ O'Connor, jw., s. 139.

²¹ C. Aldunate [i in], *Teologiczne i duszpasterskie wskazówki dotyczące Odnowy charyzmatycznej w Kościele Katolickim, w: Przyjdź Duchu Święty. Dokumenty z Malines. Pod-*

należy jednak utożsamiać chrztu w Duchu Świętym, który jest wyłącznym dziełem Boga, z nakładaniem rąk i pamiętań, że chrzest w Duchu Świętym może dokonać się bez tego gestu, a także wtedy, gdy ktoś sam modli się lub słucha kogoś mówiącego o Duchu Świętym (zob. Dz 10)²².

Obok wewnętrznego przeżycia radości, pokoju czy miłości chrzest w Duchu Świętym przejawia się w pewnych znakach i charyzmatach, zwłaszcza w darze języków zwanym glossolalią. Niektóre osoby zaczynają mówić językami w momencie chrztu w Duchu Świętym, inne po upływie godzin, dni czy tygodni, niektórzy natomiast w ogóle go nie otrzymują²³. Glossolalia charakteryzuje się porywem uwielbienia i dziękczynienia, w całkowitym oddaniu się Bogu, poza wszelkimi racjonalistycznymi i woluntarystycznymi mechanizmami²⁴.

Obok gestu nałożenia rąk i glossolalii szczególnie dyskutowanym elementem towarzyszącym praktyce chrztu w Duchu Świętym jest odpoczynek w Duchu Świętym²⁵. Odpoczynek w Duchu Świętym można nazwać dobrodziejstwem odprężenia czy odpoczynku całej ludzkiej istoty na poziomie fizycznym, psychicznym i duchowym²⁶. Jest pewnego rodzaju ogarnięciem przez Ducha Świętego całego ludzkiego bytu, aż po wymiar fizyczny, co przynosi wewnętrzne uspokojenie, wyciszenie, a nawet rozprężenie mięśni sprawiające, że człowiek ma ochotę upaść. Nie oznacza to jednak przymusu upadku. Dar spoczynku w Duchu Świętym dobrze przyjęty i rozeznany oraz właściwie pokierowany przynosi duchowe owoce, w tym łaski uzdrowienia wewnętrznego²⁷.

Trudno więc zgodzić się z wyjaśnieniami fenomenu spoczynku w Duchu Świętym jedynie na poziomie naturalnym oraz z opinią, że nie dysponujemy powodami, które pozwalają spoczynek w Duchu Świętym przypisywać bezpośredniej interwencji Ducha Świętego²⁸. Choć prawdą jest, że pewne zjawiska omdlenia pojawiają się w innych religiach i sektach, a także w działaniach parapsychologicznych, gdzie udział bierze podświadomość, autosugestia czy nawet hipnoza, to jednak analiza tych zjawisk pozwala odróżnić je od faktycznego działania łaski, jakim jest spoczynek w Duchu Świętym²⁹.

stawowe dokumenty dotyczące Odnowy w Duchu Świętym w Kościele katolickim, red. L. J. Suenens, Kraków 1998, s. 76-77.

²² O'Connor, jw., s. 139.

²³ Tamże s. 136-137.

²⁴ Zob. Laurentin, jw., s. 265-268.

²⁵ Zob. Kard. L. J. Suenens, *Ekumenizm a odnowa charyzmatyczna*, w: *Przyjdź Duchu Święty. Dokumenty z Malines. Podstawowe dokumenty dotyczące Odnowy w Duchu Świętym w Kościele katolickim*, red. L. J. Suenens, Kraków 1998, s. 162-164.

²⁶ Zob. Laurentin, jw., s. 268-269.

²⁷ J. M. Verlinde, *Jeden jest Pan. Praktyczne wskazówki dotyczące modlitwy o uwolnienie*, Kraków 1996, s. 130-132.

²⁸ Zob. Suenens, *Ekumenizm a odnowa charyzmatyczna...*, s. 163.

²⁹ Zob. Verlinde, jw., s. 130-133; Por. Suenens, *Ekumenizm a odnowa charyzmatyczna...*, s. 163.

Ponadto, wiązanie spoczynku w Duchu Świętym z doświadczeniem silnych uczuć religijnych, czy też sprowadzanie go do faktu hysterii nie wydaje się być reprezentatywne dla tego zjawiska, choć pewnych peryferyjnych zjawisk nie da się z góry wykluczyć³⁰.

Rozróżniając autentyczny spoczynek w Duchu Świętym od zjawisk ludzkiego omdlenia czy też omdlenia, będącego skutkiem działania złego ducha, najpierw trzeba stwierdzić, że osoba, która doświadcza łaski spoczynku w Duchu Świętym nie traci świadomości, panowania nad sobą i kontroli nad swoim doświadczeniem oraz słucha kapłana kierującego modlitwą³¹. Szukając dalszych kryteriów autentyczności spoczynku w Duchu Świętym, warto odwołać się do poglądu Św. Teresy z Avila, która wprowadza rozróżnienie między „snem duchowym” a pewnym stanem omdlenia wywołanych przez tych, którzy „za każdą, jaką w sobie uczują, pociechą duchową, doznają zmniejszenia na ciele”³². I tak pochodzący od Boga „sen duchowy” czy też spoczynek w Duchu Świętym charakteryzuje się: krótkotrwałością, przeżyciem szczęścia i radości oraz wewnętrznym umocnieniem bez fizycznego wyczerpania i bez bólu fizycznego³³.

Z innych rzadziej występujących znaków towarzyszących przeżyciu chrztu w Duchu Świętym należy wymienić dar łez. Dar łez to forma modlitwy pozarozumowej, modlitwy serca, niekoniecznie uczuciowej, towarzyszącej aktowi skruchy, miłości czy też zachwycenia w obliczu Boga³⁴. Ostatecznie znaki mogą być bardzo różne, ale nie należy ich utożsamiać z samą łaską. Podobnie darów Ducha Świętego nie należy mieszać z samą obecnością Ducha Świętego. Natchnienia, poruszenia i charyzmaty, choć nie są samym Duchem Świętym, sprawiają jednak, że uświadamiamy sobie Jego obecność i więź z Nim³⁵.

Chrzest w Duchu Świętym oznacza więc nowe doświadczenie mocy Ducha Świętego³⁶, dlatego trudno mówić, że ktoś został ochrzczone w Duchu Świętym, jeśli w jego życiu chrześcijańskim nie zachodzi jakaś zauważalna zmiana³⁷. Doświadczenie mocy Ducha Świętego przyjmuje wiele form i stopni. U niektórych osób jest to nagły i żarliwy wstrząs, u innych natomiast jest to stopniowa, głęboka przemiana życia. Wówczas ludzie zdają sobie z niej sprawę dopiero przy końcu tej przemiany. Podobnie czynnik emocjonalny u jednych jest bardzo silny, u drugich nie występuje wcale, łaska nawrócenia

³⁰ Zob. Verlinde, jw., s. 131; Por. Suenens, *Ekumenizm a odnowa charyzmatyczna...*, s. 162.

³¹ Verlinde, jw., s. 131-132.

³² Św. Teresa od Jezusa, *Dzieła*, t. 2, Kraków 1987, s. 289.

³³ W. Cyran, „*Módlcie się, abyście nie ulegli pokusie*”. *Pierwsze etapy rozwoju życia duchowego*, Częstochowa 2002, s. 126-127.

³⁴ Zob. Laurentin, jw., s. 269.

³⁵ Tamże s. 270.

³⁶ Zob. Tomczyk, jw., s. 52-67.

³⁷ Sullivan, jw., s. 64-65.

pozostaje wiarą ciemną i rozpoznaje się ją po owocach po dłuższym okresie³⁸.

Można więc mówić o jawnym i ukrytym chrzcie w Duchu Świętym. Jawny przejawia się w momencie modlitwy o ten dar w postaci świadomego przeżycia i daje się znacznie łatwiej scharakteryzować. Natomiast nazwą „ukryty chrzest w Duchu Świętym” określamy ów rodzaj chrztu dlatego, że w samym momencie chrztu dana osoba nie doznaje żadnego uświadomionego przeżycia ani charyzmatycznego znaku. Dopiero po upływie kilku dni zaczyna uświadamiać sobie, że jednak coś się zdarzyło³⁹. Między tymi dwoma rodzajami skutków chrztu w Duchu Świętym istnieje wiele sytuacji pośrednich. Zawsze jednak chrzest w Duchu Świętym obejmuje doświadczenie działania Ducha Świętego. To działanie może być nie od razu uświadomione, jak to ma miejsce przy skutkach ukrytych, lecz w każdym przypadku efekty działania Ducha Świętego są dostrzegalne i znamionują chrzest w Duchu Świętym⁴⁰.

Chrzest w Duchu Świętym jest to głębokie doświadczenie i ma cechę nowego początku, nowych narodzin, wejścia na drogę życia kierowanego i wspieranego przez Boga. Owocuje nowym, bardziej trwałym życiem duchowym wraz z intensywną modlitwą i charyzmatami w służbie Kościoła i świata oraz większą jednością między wiarą a życiem. Zawsze sprowadza przemianę moralną, która powoduje zmianę sposobu myślenia i stylu życia⁴¹.

Często do wyjątkowych owoców łaski chrztu w Duchu Świętym należą wykorzenie egoizmu, nieujarzmionych popędów, dominujących braków i wad, jakie człowiek starał się wcześniej przezwyciężyć bez wielkiego powodzenia od wielu lat. Chrzest w Duchu Świętym staje się niejednokrotnie tak żywy i efektywny, że cały człowiek, dzięki bardziej uświadomionej i przeżywanej obecności Ducha Świętego, widzi siebie w pewnym stopniu uzdrowionym, przeorientowanym i zjednoczonym z Bogiem⁴².

3. Katolickie interpretacje chrztu w Duchu Świętym

W teologii katolickiej udzielanie Ducha Świętego związane jest z sakramentami, szczególnie chrztu i bierzmowania, stąd rodzi się wątpliwość, czy sakramenty inicjacji chrześcijańskiej nie dają pełni Ducha Świętego, skoro praktykuje się dodatkowy chrzest w Duchu Świętym? W odpowiedzi na powyższe wątpliwość w teologii katolickiej powstały dwa sposoby interpretacji chrztu w Duchu Świętym⁴³. Obydwie katolickie interpretacje są w stosunku

³⁸ Laurentin, jw., s. 261.

³⁹ Zob. O'Connor, jw., s. 135-137.

⁴⁰ Tamże s. 138.

⁴¹ Zob. Laurentin, jw., s. 262; O'Connor, jw., s. 138.

⁴² Laurentin, jw., s. 262.

⁴³ Kudasiwicz, jw., s. 386.

do siebie komplementarne⁴⁴ i różnią się od niekatolickiej interpretacji zielonościwkowej⁴⁵.

Pierwszy katolicki kierunek interpretacji chrztu w Duchu Świętym łączy w sposób nieodzowny chrzest w Duchu Świętym z sakramentami inicjacji, dlatego można ten kierunek nazwać sakramentalnym⁴⁶. W tym wypadku chrzest w Duchu Świętym nie jest nowym zstąpieniem Ducha Świętego poza ekonomią sakramentalną, lecz przeżyciem i doświadczeniem Ducha, przyjętego w sakramencie chrztu i bierzmowania⁴⁷. Chrzest w Duchu Świętym nie jest zatem drugim chrztem, który jakoby dodaje się do pierwszego⁴⁸, nie jest też dowodem na to, że Duch Święty nie został dany przez chrzest sakramentalny⁴⁹.

Wręcz przeciwnie, kierunek sakramentalny interpretacji chrztu w Duchu Świętym mocno podkreśla fakt otrzymania daru Ducha Świętego w sakramencie chrztu. Jednocześnie mówi o potrzebie aktualizacji tegoż daru w życiu chrześcijanina. Łaska chrztu w Duchu Świętym jest zatem aktualizacją jedyne sakramentalnego chrztu świętego. Takiej aktualizacji brak w życiu wielu katolików, którzy w zdecydowanej większości zostali ochrzczeni w wieku niemowlęcym⁵⁰. Efektywna bowiem aktualizacja życia Bożego w nas nie jest bezpośrednią konsekwencją sakramentalnego rytuału chrztu świętego, podczas którego Bóg bierze ochrzczonego w swoje posiadanie, znacząc duszę niezniszczalnym i nieodwracalnym znamieniem. Boskie bowiem życie przenika w człowieka na miarę ludzkiego współuczestnictwa. O ile bowiem Boskie życie w sposób konieczny pochodzi od Boga samego, o tyle uświadomienie go sobie i osobowe przyjęcie w wierze jest w sposób konieczny wolnym aktem człowieka⁵¹.

Chrzest w Duchu Świętym jest owocem uświadomienia sobie bezpośredniej obecności Ducha Świętego w nas, już danego, ale nieznanego, przesłoniętego przez brak uczestnictwa podmiotu oraz aktu wiary, która jest konieczną i zasadniczą dyspozycją podmiotu przyjmującego łaskę⁵². Nie chodzi jednak tylko o jakieś psychologiczne uświadomienie, ale o doświadczone przeżycie

⁴⁴ Bigiel s. 47-49.

⁴⁵ Na temat interpretacji zielonościwkowej zob. tamże s. 44-46; Congar, jw., s. 226-227; Kudasiewicz, jw., s. 384-386.

⁴⁶ Bigiel, jw., s. 48; Kudasiewicz, jw., s. 387.

⁴⁷ Tamże.

⁴⁸ Laurentin, jw., s. 260.

⁴⁹ O'Connor, jw., s. 134.

⁵⁰ Teologie aktualizacji chrztu udzielanego niemowlętom rozwinął św. Augustyn i inni teologowie przedscholastyczni. Według św. Augustyna zamieszkuje w ochrzczonego niemowlęciu, ale brakuje mu jeszcze wymiaru aktualizacji, który zostanie osiągnięty później przez wiedzę i doświadczenie. Bigiel, jw., s. 48-49; Kudasiewicz, jw., s. 387.

⁵¹ Laurentin, jw., s. 260-261; Zob. B. Dembowski, *Ochrzczeni w Duchu Świętym*, „Zeszyty Odnowy w Duchu Świętym” 1997 nr 16, s. 7-8.

⁵² Laurentin, jw., s. 261.

suwerennego aktu Chrystusa, teraz zaktualizowanego w nowy sposób, w nowych subiektywnych dyspozycjach i nowej otwartości⁵³.

Za powyższą sakramentalną interpretacją chrztu w Duchu Świętym opowiada się pierwszy z czterech podstawowych dokumentów dotyczących Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej zwanych Dokumentami z Malines⁵⁴. Dokument ten rozróżnia między teologicznym a doświadczalnym rozumieniem chrztu w Duchu Świętym, a więc wyrażenie chrzest w Duchu Świętym używa w dwóch znaczeniach. Według tego rozróżnienia, w sensie teologicznym chrześcijanie zostali ochrzczeni w Duchu Świętym w sakramencie inicjacji chrześcijańskiej, jakim jest sakrament chrztu świętego. Znaczenie empiryczne wyrażenia chrzest w Duchu Świętym odnosi się do chwili lub procesu dojrzewania w życiu wiary, kiedy to Duch Święty pojawia się w świadomym doświadczeniu. Ostatecznie chrzest w Duchu Świętym w sensie teologicznym pojmuje się jako rzeczywiste udzielenie Ducha Świętego, natomiast w sensie późniejszego doświadczenia rozumie się jedynie jako „uświadomienie sobie” i przyjęcie doświadczenia mocy uprzednio już otrzymanego Ducha Świętego⁵⁵.

Zwiążanie chrztu w Duchu Świętym z inicjacją chrześcijańską znajduje potwierdzenie w doświadczeniu Kościoła pierwotnego i w nauce Ojców Kościoła⁵⁶. W Kościele pierwotnym chrzest w Duchu Świętym w znaczeniu nie tylko teologicznym, ale i empirycznym był integralnym elementem inicjacji chrześcijańskiej⁵⁷. Fakt ten pociąga za sobą pewne konsekwencje pastoralne dla Kościoła współczesnego. Po pierwsze, jeśli praktyka pierwotnego Kościoła, poświadczona pismem i tradycją, jest normatywna, to należałoby się spodziewać chrztu w Duchu Świętym, z udzieleniem charyzmatów jako efektu każdego sakramentalnego chrztu dorosłych. Natomiast dla Kościoła posiadającego chrzest niemowląt, chrzest w Duchu Świętym jest nową aktualizacją, nowym poziomem świadomości i doświadczenia tego, co zostało otrzymane na chrzcie sakramentalnym przez suwerenny akt Jezusa, który jest Osobą udzielającą chrztu⁵⁸.

Po wtóre doświadczenie chrztu w Duchu Świętym, niezależnie od tego jaką nosiłoby nazwę, ponieważ integralnie jest związane z sakramentem chrztu

⁵³ Kudasiewicz, jw., s. 387.

⁵⁴ Pierwszy dokument powstał w 1975 roku dzięki pracy grupy teologów katolickich: C. Aldunate, S. Carrillo, R. Martin, A. De Monelin, K. McDonnell, H. Mühlen, V. O'Brien, K. Ranaghan. Konsultantami teologicznymi byli Y. Congar, A. Dulles, M. Hurlej, W. Kasper, R. Laurentin, J. Ratzinger. Czynny udział w omawianiu i formułowaniu tekstu miał kard. L. J. Suenens; Zob. Aldunate, jw., s. 46-50.

⁵⁵ Aldunate, jw., s. 47-48; M. Piątkowski, *Pytania o Odnowę w Duchu Świętym. Katolicka Odnowa Charyzmatyczna w Duchu Świętym w świetle czterech dokumentów z Malines*, Kraków 2000, s. 64; Kudasiewicz, jw., s. 389-90.

⁵⁶ Zob. McDonnell i Montague, jw.,

⁵⁷ Tamże s. 452.

⁵⁸ Tamże s. 454-455.

świętego, nie jest zarezerwowane dla jakiejś specjalnej kategorii w Kościele. Nie da się go utożsamiać z jakimś jednym ruchem, stylem modlitwy, kultu czy wspólnoty. Wręcz przeciwnie, chrzest w Duchu Świętym należy do dziedzictwa wszystkich, którzy zostali sakramentalnie włączeni do Kościoła⁵⁹.

Swoista aktualizacja sakramentu chrztu świętego u chrześcijan Kościoła współczesnego dokonuje się w ramach nowych ruchów kościelnych i wspólnot. Zdaniem Jana Pawła II, mimo różnorodności form, ruchy łączy właśnie świadomość „nowości”, jaką łaska chrztu wnosi w życie człowieka⁶⁰.

Drugi sposób interpretacji chrztu w Duchu Świętym rozumie go jako specjalną łaskę, nowe wylanie Ducha Świętego, niezwiązane z bezpośrednim kontekstem sakramentalnym. Pogląd ten opiera się na uzasadnionym twierdzeniu, że mogą istnieć wielorakie i wielokrotne wylania Ducha Świętego⁶¹. Tym samym w drugiej interpretacji chrzest w Duchu Świętym jest pojmowany na sposób biblijny, który zawiera w sobie wprowadzone w pierwszej interpretacji znaczenie zarówno teologiczne, jak i doświadczalne⁶². Ściślej mówiąc, podczas chrztu w Duchu Świętym człowiek otrzymuje nowe rzeczywiste „wylanie Ducha Świętego”, którego rezultatem jest świadomość nowego sposobu działania Ducha Świętego w życiu chrześcijanina⁶³.

Na potwierdzenie drugiej interpretacji chrztu w Duchu Świętym można przytoczyć argumenty typu biblijnego, teologicznego i doświadczalno-egzystencjalnego. Biblia, a konkretnie Dzieje Apostolskie pokazują nam dwukrotnie, że wylanie Ducha Świętego poprzedziło inicjację chrzcielną (Dz 2, 1-4. 38; 10, 44-48). Ponadto Dzieje opowiadają o tym, jak w nowych okolicznościach, jakimi są prześladowania, modlący się Kościół doświadcza ponownego napełnienia Duchem Świętym, który uzdalnia do odważnego głoszenia słowa Bożego (Dz 4, 22-31). W końcu liczne miejsca w Dziejach Apostolskich wiążą bezpośrednio doświadczenie mocy z faktem zstąpienia Ducha Świętego (zob. Dz 2, 1-4; 10, 44-46; Dz 19, 6). Dane biblijne pozwalają zatem wyciągnąć następujące wnioski: doświadczenie mocy Ducha Świętego nie można tłumaczyć subiektywnymi przeżyciami, lecz należy wiązać z faktyczną mocą udzielającego się Ducha Świętego. Czasowo różne od sakramentów inicjacji chrześcijańskiej, ujawnienie się mocy Ducha Świętego, jest Jego rzeczywistym nowym zstąpieniem. Stąd płynie wniosek, że posłanie Ducha Świętego nie dokonuje się tylko drogą sakramentalną, a pełni darów Ducha Świętego nie można zarezerwować sakramentom inicjacji chrześcijańskiej⁶⁴.

⁵⁹ Tamże s. 462.

⁶⁰ Jan Paweł II, *Jesteście bogactwem Kościoła. Przemówienie do uczestników Światowego Kongresu Ruchów Kościelnych (27. 05. 1998)*, OsRomPol 19: 1998 nr 8-9, s. 34.

⁶¹ Kudasiewicz, jw., s. 390.

⁶² Taki pogląd reprezentuje profesor Uniwersytetu „Gregorianum” F. A. Sullivan. Zob. Sullivan, jw., s. 51-65.

⁶³ Tamże s. 55.

⁶⁴ Kudasiewicz, jw., s. 390; Zob. Sullivan, jw., s. 55-61.

Na potwierdzenie powyższych wniosków można przytoczyć argument teologiczny z nauki św. Tomasza z Akwinu. Św. Tomasz wyraźnie mówi o nowym posłaniu Ducha Świętego, którego celem jest przejście do nowego sposobu działania lub nowego etapu rozwoju łaski w człowieku. To nowe posłanie Ducha łączy się z rzeczywistą odnową wewnętrzną. Duch Święty w nowy sposób zamieszkuje w człowieku. Jako przykład owoców nowego posłania Ducha Świętego św. Tomasz podaje łaski charyzmatyczne, przy tym nie mówi, że to nowe posłanie jest skutkiem sakramentu. Dlatego z nauki św. Tomasza można wyciągnąć wniosek, że ludzie ochrzczeni, którzy już otrzymali Ducha Świętego w sakramencie chrztu mogą oczekiwać nowego posłania Ducha Świętego, który przeniesie ich do nowego i wyższego etapu łaski. A ponieważ w języku biblijnym „chrzest w Duchu” oznacza „posłanie” lub „wylanie” Ducha Świętego, dlatego też każdy ochrzczony i bierzmowany może prosić Boga o taki dar⁶⁵.

Argument egzystencjalny bierze się z doświadczenia tych, którzy przeżyli chrzest w Duchu Świętym. Zasadniczo przynależą oni do szerokiego nurtu Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej, której szybki rozwój należy przypisać doświadczeniu i przemianie tych, którzy przyjęli chrzest w Duchu Świętym. Zmianę w swoim życiu przypisują nowemu wylaniu Ducha Świętego. Ich doświadczenie nazywa się często pentakostalnym, ponieważ przypomina przeżycia uczniów z Pięćdziesiątnicy. Otrzymują oni moc dawania świadectwa, czują oni głęboką potrzebę wielbienia Boga, doświadczają obecności Chrystusa jako Pana, a swym doświadczeniem dzielą się z innymi⁶⁶. To szeroko rozpowszechnione u milionów katolików i dobrze udokumentowane doświadczenie, pozwala wyciągnąć wniosek, że w sensie nowego wylania Ducha, obietnica daru Ducha Świętego z *Dziejów Apostolskich* (zob. Dz 2, 38) odnosi się również do ochrzczonych chrześcijan⁶⁷.

Podsumowując analizę teologicznych podstaw drugiej katolickiej interpretacji chrztu w Duchu Świętym, należy stwierdzić, że nic nie stoi na przeszkodzie, by przyjęć ją za równie słuszną. Chrzest w Duchu Świętym nie jest jedynie doświadczalnym przeżyciem Ducha Świętego, wcześniej przyjętego w sakramentalnym chrzcie i bierzmowaniu, ale jest to także nowe wylanie Ducha Świętego jako odpowiedź na modlitwę pojedynczej osoby lub zgromadzonej wspólnoty. Biorąc pod uwagę dane biblijne, celem uniknięcia trudności i zamieszania, zamiast to wydarzenie pneumatyczne nazywać chrztem w Duchu Świętym, lepiej je określać jako nowe zesłanie Ducha Świętego lub nowe wylanie Ducha Świętego. Tym samym można mówić o jednym sakramentalnym chrzcie, ale o wielu możliwych wylaniach Ducha Świętego. Jedno wylanie Ducha Świętego związane jest z sakramentami inicjacji chrześcijańskiej, drugie pozasakramentalne - często

⁶⁵ Kudasiewicz, jw., s. 391-392; Zob. Sullivan, jw., s. 61-63.

⁶⁶ Kudasiewicz, jw., s. 392-93; Zob. Sullivan, jw., s. 51-53.

⁶⁷ Tamże s. 51-53.

połączone doświadczeniem mocy Ducha Świętego – związane jest ze świadomym aktem wiary, nowym nawróceniem i osobistym przyjęciem Chrystusa jako Zbawiciela⁶⁸.

Konkludując analizę obu katolickich interpretacji chrztu w Duchu Świętym, należy stwierdzić, iż obie posiadają teologiczne podstawy, które nie powodują wzajemnego wykluczenia. Wręcz przeciwnie, w myśl przywoływanej już nauki św. Tomasza, jak i nauczania Jana Pawła II istnieją podstawy, by obie interpretacje traktować komplementarnie.

Mając bowiem przed oczyma fenomen, jakim jest chrzest w Duchu Świętym, musimy pamiętać, że interpretacja chrztu w Duchu Świętym musi wziąć pod uwagę nie tylko te elementy, które składają się na chrzest w Duchu Świętym, ale i konkretne skutki, jakie on przynosi. Skutek jest podwójny, z jednej strony następuje wewnętrzne odnowienie, a z drugiej strony uzdolnienie do nowego działania. W związku z tym drugim następuje ujawnienie się konkretnych charyzmatów. Nie można jednak tych skutków od siebie oddzielać, choćby dlatego, że mają wspólną bezpośrednią przyczynę, jaką jest interwencja Ducha Świętego, dokonująca się podczas chrztu w Duchu Świętym.

Biorąc więc pod uwagę pierwszy skutek chrztu w Duchu Świętym, jakim jest wewnętrzne odnowienie, wydaje się być bardziej słuszna pierwsza sakramentalna interpretacja, opierająca się na teologii aktualizacji. Natomiast jeśli chodzi o uzdolnienie do nowego działania, z którym wiąże się otrzymanie charyzmatów, bardziej odpowiednia jest druga interpretacja mówiąca o nowym posłaniu Ducha Świętego. Z faktu bowiem otrzymania łaski sakramentalnej nie można wnioskować o pewności otrzymania w sakramentach inicjacji wszystkich łask charyzmatycznych w taki sam sposób, jak zakłada się w ochrzczonych i bierzmowanych obecność łaski uświęcającej, cnót teologicznych i moralnych wlanych oraz siedmiorakiego daru Ducha⁶⁹.

O możliwości takiego pozasakramentalnego zstępowania Ducha Świętego mówi współczesne nauczanie papieskie. Jan Paweł II podkreśla, że Duch Święty nie tylko przez sakramenty i posługi uświęca i prowadzi Lud Boży oraz cnotami go przyozdabia, ale „„udzielając każdemu jak chce” (1 Kor 12, 11), rozdziela łaski charyzmatyczne między wiernych różnego stanu (zob. KK 12). Charyzmaty zatem, zdaniem Ojca Świętego, to szczególne łaski, nieprzewidziane i wolne dary Ducha Świętego, działające poza wszelkimi ustalonymi formami, które czynią gotowymi i zdolnymi do podejmowania rozmaitych dzieł i funkcji mających na celu odnowę i pożyteczną rozbudowę Kościoła. Tak więc Duch Święty pozostaje suwerenny i wolny w rozdawnictwie charyzmatów⁷⁰.

⁶⁸ Kudasiewicz, jw., s. 394.

⁶⁹ Bigiel, jw., s. 67; Sullivan, jw., s. 66.

⁷⁰ Jan Paweł II, *Kościół jako wspólnota bogata w charyzmaty. Katecheza wygłoszona 24.06.1992*, w: *Wierzę w Kościół*, Watykan 1996, s. 166.

Powyższe stanowisko o możliwości pozasakramentalnego zstępowania Ducha Świętego wraz z udzielaniem łask charyzmatycznych nie oznacza jednak zerwania więzi, jakie istnieją między charyzmatami a sakramentami inicjacji chrześcijańskiej. Chrzest w Duchu Świętym, jako rozbudzenie pełnego życia w Duchu Świętym wraz z charyzmatami należy do całości inicjacji chrześcijańskiej, co tak jasno pokazuje świadectwo życia Kościoła pierwotnego⁷¹. Nie można więc chrztu w Duchu Świętym, rozumianego jako nowe przyjście Ducha Świętego wraz z nowym obdarowaniem charyzmatycznym, oddzielać od fundamentalnego zstąpienia Ducha Świętego, jakie dokonuje się podczas sakramentu chrztu świętego. Więcej: to, co dziś nazywamy chrztem w Duchu Świętym należy traktować jako brakującą przypadłość, która płynie z istoty sakramentów inicjacji chrześcijańskiej⁷².

Nigdy więc chrztu w Duchu Świętym, rozumianego według drugiej interpretacji, nie można traktować bez bliższego czy dalszego, ale zawsze istotnego powiązania z sakramentami inicjacji chrześcijańskiej. Nawet niezwykła sytuacja zapisana na kartach Pisma św., jakim był epizod z domu Korneliusza, gdzie charyzmatyczne zstąpienie Ducha Świętego poprzedza chrzest wodą w imię Jezusa Chrystusa i jest od niego oddzielone w czasie, pokazuje związek daru Ducha z chrztem w wodzie udzielanym w imię Jezusa Chrystusa⁷³.

Tym, co istotnie wiąże czasowo późniejszy chrzest w Duchu Świętym z sakramentami inicjacji chrześcijańskiej, jest sam Duch Święty już obecny, a jednocześnie przychodzący na nowo. Według św. Tomasza, gdy mówimy o posłaniu Osoby Boskiej, nie możemy myśleć o nim jako o rzeczywistym poruszaniu się z jednego miejsca na inne, albo o obecności w miejscu, gdzie tej Osoby przedtem nie było. Chodzi więc o obecność Osoby Bożej tam, gdzie już ona jest, ale teraz nowym sposobem obecności. Taki nowy sposób obecności nie oznacza prawdziwej zmiany w Bogu, ale zmianę w stworzeniu, w którym On staje się obecny w nowy sposób⁷⁴.

Pamiętając o wszystkich powyższych uściśleniach, interpretując współczesne wydarzenie pneumatyczne nazywane chrztem w Duchu Świętym, można mówić łącznie zarówno o swoistej aktualizacji obecności Ducha Świętego wcześniej już otrzymanego w sakramentach inicjacji, jak i o nowym posłaniu Ducha Świętego. Tak więc obie katolickie interpretacje są nie tylko do przyjęcia, ale i w pewien sposób komplementarne.

Zaletą pierwszej sakramentalnej interpretacji chrztu w Duchu Świętym jest podkreślenie, że chrzest w Duchu Świętym łącznie z charyzmatami, a więc nie tylko w sensie teologicznym, ale i doświadczalnym, jest integralną częścią inicjacji chrześcijańskiej. Tym samym tak rozumiany chrzest w Du-

⁷¹ McDonnell i Montague, jw., s. 424.

⁷² Tamże s. 424.

⁷³ Zob. W. Cyran, *Rola Ducha Świętego w dziele ewangelizacji (na podstawie Dz 10, 44-48)*, CzST 21-22: 1993/1994, s. 22-28.

⁷⁴ Św. Tomasz, *Summa Theologiae* I q. 43 a. 6, Cyt za: Sullivan, jw., s. 61; Bigiel, jw., s. 65.

chu Świętym nie przynależy do prywatnej pobożności, ale do liturgii publicznej i ma charakter normatywny⁷⁵.

Walorem zaś drugiej interpretacji, która zamiast używać terminu chrzest w Duchu Świętym woli mówić o modlitwie o zesłanie Ducha Świętego lub wylanie Ducha Świętego, jest to, że zabezpiecza przed przypisywaniem quasi-sakramentalnej skuteczności modlitwie o chrzest w Duchu Świętym, jak również to, iż podkreśla fakt możliwej wielokrotnej powtarzalności wylania Ducha Świętego wraz z udzielaniem nowych charyzmatów uzdalniających do nowego sposobu działania⁷⁶.

4. Chrzest w Duchu Świętym a priorytety duszpasterskie

Na progu trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa Jan Paweł II wskazuje na pewne priorytety duszpasterskie, które podporządkowuje nadrzędnej idei świętości. Zalicza do nich modlitwę, eucharystię, sakrament pojednania, słuchanie i głoszenie słowa Bożego. W realizacji tych priorytetów papież wskazuje na zasadę pierwszeństwa łaski. Owoce chrztu w Duchu Świętym, rozumianego jako dziedzictwo całego Kościoła, zbiegają się z wymienionymi priorytetami duszpasterskimi, a odnowienie praktyki chrztu w Duchu Świętym, wydaje się być praktyczną realizacją zasady pierwszeństwa łaski⁷⁷.

Perspektywą, w którą winna być wpisana cała działalność duszpasterska Kościoła jest perspektywą świętości, pojmowanej najpierw w podstawowym znaczeniu jako przynależność do Boga, poprzez wszczęcie w Chrystusa i napełnienie Duchem Świętym (NMI 30). Dar świętości ofiarowany każdemu ochrzczoneму staje się jednocześnie zadaniem, któremu powinno być podporządkowane całe życie każdego chrześcijanina. Chrzest w Duchu Świętym, interpretowany między innymi, jako odnowienie i aktualizacja sakramentalnego chrztu św., jest ponownym, świadomym i dobrowolnym przyjęciem, wcześniej już otrzymanego a nie odkrytego daru i zadania świętości. W ten sposób, niezależnie od indywidualnej drogi świętości, związanej z własnym powołaniem, chrzest w Duchu Świętym, jest dla katolików - w zdecydowanej większości ochrzczonego w wieku niemowlęcym – szansą wejścia na drogę realizacji powszechnego powołania do świętości (zob. KK 40)

Podłożem pedagogiki świętości jest chrześcijaństwo, odznaczające się sztuką modlitwy. Dlatego chrześcijańskie wspólnoty winny stawiać się szkołami modlitwy, w której spotkanie z Chrystusem nie polega jedynie na błaganiu Go o pomoc, ale wyraża się też przez dziękczynienie, uwielbienie, adorację, kontemplację, słuchanie i żarliwość, aż po urzeczenie serca. Chodzi

⁷⁵ McDonnell i Montague, jw., s. 453.

⁷⁶ Bigiel, jw., s. 66; Sullivan, jw., s. 64.

⁷⁷ Por. NMI 31-40; J. Cordes, *Niech zstąpi Duch Twój*, Kraków 1998, s. 46-60.

o modlitwę głęboką, która jednak nie przeszkadza w czynnym kształtowaniu historii według zamysłu Bożego. Wychowanie do modlitwy winno stać się kluczowym elementem wszelkich programów duszpasterskich (NMI 34).

W realizacji wezwania do modlitwy ważną rolę odgrywa chrzest w Duchu Świętym, którego jednym z owoców jest odnowione zainteresowanie modlitwą. Ponowne odkrycie różnych form modlitwy jest przyczyną formowania się i rozwoju licznych grup modlitewnych w ramach Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej. To, co przede wszystkim charakteryzuje tzw. modlitwę charyzmatyczną, nie jest jej spontaniczny charakter, ale świadomość obecności Ducha Świętego i otwieranie się na Jego natchnienia w prowadzeniu modlitwy. Postawa modlitwy w Duchu Świętym zawiera w sobie dyspozycję do słuchania Ducha Świętego. W ten sposób wszelkie formy modlitwy, od liturgicznej i wspólnotowej po prywatną i osobistą nabiera cechy autentycznego dialogu z Bogiem. Ważne jest jednak przy tym by wszystkie formy modlitwy przeżywanej w Duchu Świętym były mocno zakorzenione w bogatej i wielowiekowej tradycji duchowej Kościoła⁷⁸.

Dla osiągnięcia świętości niezastąpioną rolę odgrywają sakramenty Kościoła, których celem jest uświęcenie człowieka, budowanie mistycznego Ciała Chrystusa i oddawanie czci Bogu (KKK 1123). Dlatego w pracy duszpasterskiej szczególną uwagę należy poświęcić Eucharystii niedzielnej i sakramentowi Pojednania, a także samej liturgii, która jest szczytem i źródłem działalności Kościoła (NMI 35-37). Chrzest w Duchu Świętym, którego kolejnym owocem jest odkrycie i dowartościowanie sakramentów, szczególnie pojednania i Eucharystii, może przyczynić się do odnowienia i umiłowania życia sakramentalnego i liturgicznego w Kościele⁷⁹.

Pierwszeństwo modlitwy i powołanie do świętości należy urzeczywistniać przez ciągłe wracanie do słuchania słowa Bożego, zgodnie z zaleceniem Soboru Watykańskiego II, który podkreślił kluczową rolę słowa Bożego w życiu Kościoła. Słuchanie słowa Bożego, które jest „żywe i skuteczne”, stawia pytania, wskazuje kierunek i kształtuje życie (NMI 39). Niewątpliwie i w tym punkcie papieskiego programu duszpasterskiego ważną rolę może odegrać chrzest w duchu Świętym. Jednym bowiem z pierwszych owoców chrztu w Duchu Świętym jest odnowione pragnienie poznania Pisma Świętego. Wielu wierzących, którzy doświadczyli nowego wylania Ducha Świętego, daje świadectwo odkrycia Pisma Świętego jako pełnego mocy żywego słowa Bożego, którym pragną karmić się i kierować w swoim życiu⁸⁰.

Karmienie się słowem Bożym jest warunkiem podejmowania dzieła ewangelizacji, która zarówno w formie misji „ad gentes” jak i nowej ewangelizacji, czy też w ramach działalności duszpasterskiej, jest jednym z naj-

⁷⁸ Por. Tamże s. 52-53.

⁷⁹ Por. Tamże s. 53-54.

⁸⁰ Tamże s. 46.

ważniejszych zadań Kościoła na progu trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa. Nowa aktywność misyjna Kościoła, do czego wzywa papież, nie jest sprawą wąskiej grupy specjalistów, ale zadaniem wszystkich członków Kościoła. Nowe apostołstwo powinno być przeżywane jako codzienne zadanie wspólnot i grup chrześcijańskich, a także każdego chrześcijanina (NMI 40).

Pamiętając, że misja „ad gentes”, nowa ewangelizacja, czy działalność duszpasterska, mogą się wzajemnie się przenikać, należy stwierdzić, że dla realizowania misji Kościoła, która jest zadaniem każdego ochrzczonego, niezbędne są charyzmaty, które z natury swojej umożliwiają podejmowanie funkcji i zadań zmierzających do dalszej pożytecznej rozbudowy Kościoła i jego wewnętrznej odnowy. Przy czym charyzmaty charakteryzują się cechą zwyczajności, różnorodności i powszechności. Chrzest w Duchu Świętym jako dziedzictwo życia całego Kościoła, na nowo odkryty i stosowany w praktyce duszpasterskiej, jest szczególną okazją do przyjęcia, a następnie używania charyzmatów, nie wykluczając charyzmatów epifanijnych, które w dziele ewangelizacyjnej misji Kościoła odgrywają istotną rolę, zgodnie ze słowami św. Pawła, który mówił, że jego głoszenie nauki nie miało nic z uwodzących przekonywaniem słów mądrości, ale było ukazywaniem mocy i ducha (1 Kor 2, 4).

Również inne miejsca w Nowym Testamencie wielokrotnie wskazują na obecność znaków, cudów i potężnych dzieł, które towarzyszą ewangelizacji (zob. Rz 15, 18n, Dz 2, 43n, Hbr 2, 4). Fragmenty te nie sugerują, że spektakularne potwierdzenia wiary, przejawy obecności Ducha Świętego czy też charyzmaty epifanijne, takie jak: „słowo mądrości” i „słowo poznania”, charyzmat wiary, dary uzdrowień, dzieła mocy, prorocтво, rozeznawanie duchów, rodzaje języków i tłumaczenie języków, były przeznaczone jedynie na czasy apostołskie, kiedy zakładano Kościoły. Doświadczenie współczesnego Kościoła, szczególnie w ramach Katolickiej Odnowy charyzmatycznej pokazuje, że charyzmaty epifanijne objawiające działanie Boże, w wielu wypadkach odgrywają kluczową rolę w procesie ewangelizacji. Przyjęcie tych darów w życiu i działaniu całego Kościoła mogłoby w sposób znaczący wspomóc ewangelizacyjną misję Kościoła⁸¹.

Podsumowując analizę chrztu w Duchu Świętym, należy stwierdzić, że jest to doświadczenie w porządku duchowym trudne do wyjaśnienia⁸². Niezależnie jednak od teologicznej interpretacji chrztu w Duchu Świętym trzeba zauważyć, że chodzi tu o szczególną interwencję Ducha Świętego, która pociąga za sobą odnowę życia chrześcijańskiego, objawiającą się przez owoce Ducha (zob. Ga 5, 22) i charyzmaty dane dla budowania Kościoła. Potrzeba więc takiego nieustannego wołania do Ducha i o Ducha. Chrystus bowiem

⁸¹ Por. Tamże s. 106.

⁸² S. Carrillo, *La renovación carismata. Un Pentecostésboj*, Mexico 1994, s. 37. Cyt. za: Bi-giel, jw., s. 67.

wciąż udziela człowiekowi Ducha Świętego, który daje nam świadomość synostwa Bożego i kieruje nas ku Ojcu (RH 18).